

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

НАКАЗ

«__» _____ 20__ року

№ _____

Про затвердження Інструкції з організації та проведення психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа у діяльності Національного антикорупційного бюро України

З метою забезпечення прозорості та об'єктивності під час підготовки та прийняття кадрових рішень у Національному антикорупційному бюро України, підвищення ефективності попередження та виявлення корупційних, інших правопорушень у сфері діяльності Національного бюро, проведення службових розслідувань, керуючись статтями 8, 10, 27 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з організації та проведення психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа у діяльності Національного бюро, що додається.

2. Покласти обов'язки з проведення у Національному бюро психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа на таких працівників :

- старшого детектива відділу внутрішніх розслідувань Управління внутрішнього контролю Національного бюро Грабара Сергія Васильовича;
- старшого детектива відділу внутрішніх розслідувань Управління внутрішнього контролю Національного бюро Дзіся Євгена Вікторовича;
- старшого детектива відділу внутрішніх розслідувань Управління внутрішнього контролю Національного бюро Червінко Зоряну Зеновіївну;
- старшого детектива – керівника Третього відділу детективів Другого підрозділу детективів Головного підрозділу детективів Національного бюро Цивінського Олександра Ігоровича;
- старшого детектива Національного бюро Другого відділу детективів Другого підрозділу детективів Головного підрозділу детективів Національного бюро Бравермана Станіслава Олександровича.

3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Директора Національного бюро від 23.03.2017 № 74-О «Про затвердження Інструкції щодо проведення психофізіологічного опитування з використанням поліграфа у діяльності Національного антикорупційного бюро України».

4. Відділу документообігу (Асанова Л.М.) ознайомити з цим наказом Першого заступника Директора Національного бюро, заступників Директора Національного бюро, керівників самостійних структурних підрозділів та працівників, зазначених у пункті 2 цього наказу.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

А.Ситник

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Директора Національного
антикорупційного бюро України
від _____ № _____

ІНСТРУКЦІЯ з організації та проведення психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа у діяльності Національного антикорупційного бюро України

I. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція визначає мету, завдання, принципи, напрями, умови, організацію проведення та оформлення результатів психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа у діяльності Національного антикорупційного бюро України (далі – Національне бюро).

1.2. Терміни та скорочення у цій Інструкції вжито у таких значеннях:

довідка про результати психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа – письмовий документ, у якому викладено висновки поліграфолога за результатами психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа щодо питань про факти, події, явища, які становлять мету і завдання дослідження (далі – довідка);

додаткове дослідження – це дослідження, яке може бути здійснене щодо суб'єкта дослідження, в межах визначеного для проведення основного дослідження строку, у випадку потреби в ініціатора чи поліграфолога з'ясувати окремі аспекти тематики основного дослідження, фактів і обставин, про які стало відомо під час основного дослідження, або які не були враховані;

ініціатор дослідження – Директор Національного бюро, Перший заступник Директора Національного бюро, заступники Директора Національного бюро, керівники структурних підрозділів Національного бюро, детективи та старші детективи Головного підрозділу детективів Національного бюро, Другого підрозділу детективів Національного бюро, Управління внутрішнього контролю Національного бюро, а також працівник Національного бюро, який бажає спростувати сумніви у його доброчесності та/або правдивості повідомленої ним інформації;

матеріали дослідження – документи, надані ініціатором; заява про надання добровільної згоди на проходження психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, заява про відмову від проходження

психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, поліграми, анкета особи, яка прибула для проходження дослідження, довідка про результати психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, витяг з довідки про результати психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, матеріали аудіо- та відеофіксації процедури дослідження тощо;

повторне дослідження – це дослідження, яке може бути здійснене щодо суб'єкта основного дослідження упродовж 60 днів з моменту його проведення, у разі виникнення потреби в ініціатора дослідження чи поліграфолога перевірки раніше отриманих результатів, припиненого основного дослідження, а також у випадку отримання додаткових даних чи виявлення обставин, які могли суттєво вплинути на попередньо отримані результати;

поліграф – комп'ютерний технічний прилад, сертифікований виробником, із відповідним програмним забезпеченням, який здійснює реєстрацію змін психофізіологічних реакцій людини у відповідь на пред'явлені за спеціальною методикою психологічні стимули;

психофізіологічне дослідження із застосуванням поліграфа (далі – дослідження, ПДЗП) – здійснений за спеціальною методикою комплекс дій, спрямованих на отримання, порівняння, аналіз та інтерпретацію психофізіологічних параметрів (реакцій) суб'єкта дослідження у відповідь на пред'явлені психологічні стимули;

поліграфолог Національного бюро – службова особа Національного бюро, на яку покладено обов'язки з проведення психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа, яка пройшла відповідну підготовку, володіє навичками роботи із поліграфом та методиками проведення відповідних досліджень;

суб'єкт дослідження – повнолітня дієздатна особа, яка визначена ініціатором дослідження і не має медичних протипоказань, а також надала добровільну згоду на проходження дослідження.

1.3. Метою проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа є отримання ймовірної та орієнтувальної інформації для її подальшого використання ініціатором дослідження.

1.4. Основними завданнями дослідження є отримання та перевірка інформації для:

- забезпечення кадрової безпеки, прозорості, об'єктивності під час підготовки та прийняття управлінських рішень;

- попередження і виявлення корупційних та інших протиправних дій з боку працівників Національного бюро; зняття з них безпідставних звинувачень та підозр;

- підвищення ефективності проведення службових розслідувань, перевірок на доброчесність, моніторингу способу життя працівників Національного бюро;

- підвищення ефективності здійснення оперативно-розшукової діяльності підрозділами Національного бюро.

ПДЗП не передбачає отримання незаперечних висновків щодо наявності в особи психологічної установки на приховування, викривлення певної інформації у відповідь на пред'явлені психологічні стимули, а результати дослідження мають виключно ймовірний та орієнтувальний характер.

Результати дослідження не можуть бути підставою для прийняття адміністративно-управлінських рішень стосовно особи, а використовуються для можливого формування в ініціатора ПДЗП внутрішнього переконання щодо доцільності здійснення заходів у сфері службової діяльності.

Висновки поліграфолога не мають наперед встановленої сили, а є лише одним із джерел інформації, відомостей, які підлягають перевірці й оцінці, нарівні з іншою сукупністю зібраних даних стосовно суб'єкта дослідження.

1.5. Проведення дослідження передбачає дотримання таких основних принципів:

добровільності – дослідження проводиться лише за умови отримання від суб'єкта дослідження добровільної згоди на участь у проведенні дослідження.

Суб'єкт дослідження має право в будь-який момент відмовитися від участі у проведенні ПДЗП, не надавати пояснень щодо виникнення у нього тих чи інших реакцій, що не може свідчити про наявність прихованої інформації, призводити до обмеження його прав, свобод та інтересів чи дискримінації;

правомірності – ПДЗП проводиться у рамках завдань і напрямків дослідження (пп. 1.4, 1.6 Інструкції) та виключно за наявності підстави (п. 1.7 Інструкції), яка визначає межі тематики дослідження;

всебічного забезпечення прав і свобод людини – невтручання під час дослідження у приватне і сімейне життя, відсутність посягань на свободу думки, совісті й релігії, вираження поглядів, задекларованих положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Поліграфолог повинен запобігати можливим негативним наслідкам своєї професійної діяльності і не допускати будь-яких дій, що загрожують особистій недоторканості, завдають шкоди діловій репутації або принижують честь і гідність людини;

фаховості та професійної незалежності – дослідження проводяться на належному фаховому рівні, який забезпечується профільним навчанням та постійним підвищенням професійної майстерності поліграфолога, використанням новітніх методик та кращих практик у цій сфері. Під час проведення дослідження поліграфолог Національного бюро є незалежним від будь-якого впливу, тиску чи втручання у його професійну діяльність. Поліграфолог самостійно готує перелік запитань відповідно до викладеної у завданні тематики та обирає методiku, яка відповідає меті дослідження.

У разі втручання в діяльність поліграфолога він повинен письмово невідкладно повідомити про це Директора Національного бюро та Керівника Управління внутрішнього контролю Національного бюро, а також невідкладно припинити дослідження;

конфіденційності – відомості, які містяться у завданні ініціатора дослідження, а також інформація, отримана поліграфологом під час проведення дослідження, у тому числі та, що міститься в довідці за результатами дослідження, джерела такої інформації, не підлягають оприлюдненню (розголошенню), крім випадків, передбачених законодавством України та цією Інструкцією.

З метою захисту персональних даних суб'єкта дослідження після завершення ПДЗП усі матеріали, отримані під час дослідження, крім довідки з відповідними додатками, підлягають знищенню з дозволу керівника підрозділу, працівником якого проводилося дослідження.

Керівник підрозділу, у якому працює поліграфолог, забезпечує контроль за неухильним дотриманням поліграфологом вимог зазначеної Інструкції шляхом організації проведення внутрішнього рецензування ПДЗП у порядку, встановленому Розділом V.

1.6. ПДЗП може здійснюватися в таких напрямках:

1) у роботі з кадровим складом, а саме під час відбору кандидатів на посади до Національного бюро та періодичних досліджень працівників Національного бюро;

2) під час попередження і виявлення корупційних та інших протиправних дій з боку працівників Національного бюро, яке здійснюється Управлінням внутрішнього контролю, зняття з них безпідставних звинувачень та підозр, зокрема:

- проведення перевірок на добросовісність, моніторингу способу життя працівників Національного бюро, службових розслідувань, перевірки інформації про порушення працівником Національного бюро етичних норм і вимог законодавства, що регулює діяльність працівника Національного бюро, скоєння вчинків, які можуть зашкодити інтересам національної безпеки України, Національного бюро чи негативно вплинути на репутацію працівника;

3) під час проведення заходів сприяння оперативно-розшуковій діяльності.

Наведений перелік напрямків застосування поліграфа не є вичерпним.

1.7. Підставою для проведення ПДЗП є:

- завдання ініціатора дослідження, яке обумовлюється завданням і напрямком дослідження (пп. 1.4, 1.6 Інструкції) та оформлюється службовою запискою (додаток 1);
- письмова заява про надання добровільної згоди на участь у проведенні дослідження із застосуванням поліграфа (додаток 2).

II. Загальні умови проведення дослідження

2.1. Для забезпечення отримання об'єктивних результатів дослідження має бути дотримано умов щодо:

- стану приміщення;
- належного фізичного та психічного стану суб'єкта дослідження;
- необхідного обладнання та засобів.

2.2. Для проведення дослідження використовується спеціально обладнане або пристосоване службове приміщення Національного бюро, яке відповідає таким вимогам:

- повинно забезпечувати безпеку для здоров'я суб'єкта дослідження та поліграфолога, захищеність від дії зовнішніх факторів, які можуть вплинути на об'єктивність дослідження (яскраве світло, шум, предмети інтер'єру тощо);
- технічна захищеність від негласного отримання інформації (за потреби);
- фактична можливість належного розміщення і використання поліграфа та іншого необхідного обладнання;
- наявність санвузла поблизу.

Якщо виконання завдання проводиться поза місцем постійного розташування поліграфолога, відповідність умов проведення ПДЗП вищевказаним мінімально встановленим вимогам забезпечує ініціатор.

2.3. Дослідження не проводиться (припиняється), якщо в особи виявлено такі протипоказання:

- гострий період соматичних та психічних захворювань;
- захворювання, що супроводжуються вираженою серцево-судинною, дихальною недостатністю;
- гострий больовий синдром;
- інтоксикація організму;
- травми, анатомічні дефекти та обмороження пальців рук, ампутація верхніх кінцівок;
- вживання сильнодіючих препаратів або психотропних речовин, що

впливають на функціонування центральної нервової, серцево-судинної чи дихальної системи, або перебування суб'єкта дослідження під впливом зазначених препаратів;

- перебування особи у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;

- перебування особи у стані фізичного та/або емоційного виснаження, тривалої відсутності сну та їжі.

Наявність у суб'єкта дослідження гострого періоду соматичних та психічних захворювань або захворювань, що супроводжуються вираженою серцево-судинною, дихальною недостатністю, підтверджується відповідною медичною довідкою.

Дослідження щодо особи, яка перебуває у стані вагітності, не проводиться, окрім як за ініціативою самого суб'єкта дослідження та на розсуд поліграфолога.

Дослідження також не проводиться у разі існування у поліграфолога та суб'єкта дослідження конфлікту інтересів (термін вжито у значенні, наведеному в Законі України «Про запобігання корупції»). У цьому випадку дослідження здійснюється іншим поліграфологом.

III. Організація проведення ПДЗП

3.1. У разі необхідності проведення ПДЗП ініціатор готує завдання з відповідним обґрунтуванням, адресоване Директорові Національного бюро, заступникам Директора Національного бюро, Керівнику Управління внутрішнього контролю Національного бюро, за формою, наведеною у додатку 1.

Після отримання завдання поліграфолог попередньо вивчає наявні матеріали та розробляє перелік питань для проведення дослідження, які (за потреби) узгоджує з ініціатором. При цьому максимальна кількість питань, які визначаються метою дослідження, не може перевищувати дванадцяти.

Рішення про проведення періодичного дослідження певної категорії працівників Національного бюро приймається Директором Національного бюро або посадовою особою, яка виконує його обов'язки.

У разі проведення дослідження за письмовим зверненням особи щодо спростування інформації та/або підтвердження її доброчесності, перелік питань поліграфолог визначає особисто.

Методика і порядок проведення ПДЗП визначаються поліграфологом самостійно.

3.2. Ініціатор, дотримуючись конфіденційності, здійснює організаційне забезпечення проведення дослідження на всіх етапах, у тому числі прибуття суб'єкта дослідження у визначені поліграфологом час і місце, а також надання необхідних для проведення дослідження матеріалів.

3.3. Поліграфолог проводить ПДЗП у спеціально обладнаному або пристосованому приміщенні, згідно з мінімально необхідними вимогами, зазначеними п. 2.2 цієї Інструкції.

3.4. На початку дослідження поліграфолог повідомляє особі мету дослідження, роз'яснює його права, з'ясовує фізичний та психічний стан, коротко обговорює тематику дослідження, переконується у його добровільній згоді на проведення дослідження та пропонує власноруч заповнити заяву про надання добровільної згоди на проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа (далі – заява-згода) (додаток 2).

У випадку відмови суб'єкта від проведення дослідження, воно не проводиться, а розпочате – припиняється, одночасно з пропозицією суб'єкту написати заяву про відмову довільної форми із зазначенням причини відмови (далі – заява-відмова).

Суб'єкт дослідження має право на перерву в дослідженні, а також відмовитися від подальшої участі у його проведенні в будь-який момент дослідження.

Дослідження не може продовжуватися без перерви понад дві години, а в цілому – понад п'ять годин на день.

Відмова особи від участі у ПДЗП не може свідчити про наявність прихованої інформації, призводити до обмеження її прав та свобод або дискримінації.

Суб'єкту дослідження повідомляються принципи роботи поліграфа, безпечність дослідження для життя, здоров'я людини і навколишнього середовища, а також перелік запитань, які винесені на дослідження.

У процесі дослідження поліграфолог ставить тільки ті питання, що належать до тематики дослідження та попередньо обговореного із суб'єктом дослідження переліку.

Також суб'єкту дослідження усно надаються інструкції, які включають в себе правила поведіння під час проведення дослідження.

3.5. Спілкування поліграфолога з особою, яка бере участь у дослідженні, ведеться мовою, якою особа володіє. Якщо поліграфолог та особа не можуть спілкуватися однією мовою, ініціатор залучає до проведення дослідження перекладача.

3.6. Під час проведення ПДЗП, виключно для фіксації дотримання порядку, визначеного цією Інструкцією, може здійснюватись аудіо- та відеозапис, про що повідомляється суб'єкту дослідження.

3.7. Рішення про можливість проведення ПДЗП осіб, які перебувають у певному негативному психічному або фізичному стані, приймає поліграфолог на будь-якому з етапів дослідження.

Якщо у будь-який час під час проведення ПДЗП поліграфологу стає очевидно, що суб'єкт дослідження перебуває у неприйнятному для тестування психічному чи фізичному стані, дослідження має бути припинено.

У разі неможливості проведення ПДЗП поліграфолог письмово інформує про це ініціатора із зазначенням причин.

3.8. Рекомендоване навантаження на одного поліграфолога становить не більше двох ПДЗП на день та шести ПДЗП на тиждень.

3.9. Отримані висновки не можуть бути враховані, а дослідження вважається таким, що не відбулося, у разі виявлення, що суб'єкт дослідження мав хоча б одне із протипоказань, визначених у пункті 2.3 цієї Інструкції, але не повідомив про це поліграфолога.

За письмовою заявою суб'єкта дослідження та погодженням ініціатора і поліграфолога, може проводитися повторне чи додаткове ПДЗП. Проведення повторного чи додаткового ПДЗП того ж дня, коли було проведено попереднє (основне), не допускається.

3.10. У випадку недотримання суб'єктом дослідження правил поведінки під час ПДЗП, про які його завчасно поінформовано, вчинення ним дій, спрямованих на викривлення результатів дослідження, поліграфолог вправі припинити дослідження на будь-якому етапі. Вказані обставини можуть бути підставою відмовити особі в проходженні додаткового чи повторного дослідження.

IV. Оформлення, зберігання та використання результатів ПДЗП

4.1. Після проведення ПДЗП поліграфолог аналізує матеріали дослідження та готує довідку, яка складається з таких частин: вступної: дата, час та місце проведення дослідження; посада, прізвище та ініціали поліграфолога, його спеціалізована підготовка, відомості про поліграф, підстава та мета проведення ПДЗП, прізвище, ім'я, по батькові суб'єкта дослідження, посада, на яку він претендує/займає; описової: порядок проведення дослідження, застосована методика, перелік питань, які перевірялись, опис отриманих результатів та резолютивної у формі висновків.

У довідці можуть бути викладені інші відомості на розсуд поліграфолога.

4.2. Складена за результатами ПДЗП довідка виготовляється в одному примірнику та разом із додатками (завдання, згода, відмова тощо) зберігається у підрозділі, у якому працює поліграфолог.

У випадку залучення поліграфолога для проведення ПДЗП під час службового розслідування, заходів сприяння оперативно-розшуковій діяльності, окрім довідки за результатами ПДЗП, виготовляється також витяг, який включає вступну та резолютивну частини довідки та передається ініціатору дослідження для приєднання до відповідних матеріалів.

Витяг з довідки за результатами ПДЗП також виготовляється для ознайомлення в порядку, передбаченому п. 4.3 Інструкції.

4.3. Право на ознайомлення із витягом довідки про результати дослідження, окрім ініціатора, має безпосередньо суб'єкт дослідження упродовж 10 робочих днів, після погодження відповідної службової записки ініціатором та з дозволу Директора Національного бюро, однак не пізніше 60 календарних днів з часу проведення такого дослідження. Особа

ознайомлюється із витягом довідки особисто, без можливості виготовлення копій, виключно у приміщенні структурного підрозділу, у якому працює поліграфолог.

У випадку, якщо ознайомлення із витягом довідки на цьому етапі може зашкодити виконанню ініціатором покладених на нього завдань, доступ до таких матеріалів, за відповідної вимоги ініціатора, тимчасово не надається.

4.4. Довідка разом із додатками (завдання, заява-згода, заява-відмова тощо), витяг з довідки (у випадку виготовлення з інших підстав, ніж проведення службового розслідування) підлягають знищенню у порядку, встановленому законодавством України.

4.5. Гриф обмеження доступу «Для службового користування» та гриф секретності довідці та матеріалам дослідження надається посадовою особою, що створила матеріальний носій інформації, за наявності підстав, визначених чинним законодавством.

4.6. Інформація про дослідження, за встановленою формою (додаток 3), фіксується у Журналі обліку досліджень із застосуванням поліграфа. Зазначений у Журналі порядковий номер одночасно є реєстраційним номером відповідної довідки. Реєстраційний номер витягу із довідки відповідає реєстраційному номеру довідки, на підставі якої він виготовлений, та додатково маркується літерою В.

4.7. Особи, які мали доступ до інформації про факт, хід та результати дослідження, забезпечують її конфіденційність та несуть відповідальність за розголошення у встановленому законодавством порядку.

4.8. Усі звернення (скарги, зауваження, запити, інші документи), що стосуються проведених психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа, приймає і розглядає ініціатор дослідження. За потреби до участі у розгляді таких звернень може залучатися поліграфолог Національного бюро, який здійснював ПДЗП.

V. Порядок проведення внутрішнього рецензування ПДЗП

5.1. Метою внутрішнього рецензування (далі – рецензування) психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа є вдосконалення професійної майстерності поліграфологів Національного бюро, поліпшення якості та обґрунтованості проведених ними досліджень, а також контроль за неухильним дотриманням ними вимог Інструкції.

Рецензування не може бути проведено з метою спростування чи підтвердження висновків поліграфологів Національного бюро.

5.2. Підставою для рецензування ПДЗП у межах одного підрозділу Національного бюро є доручення керівника цього підрозділу.

Рецензування здійснюється поліграфологом, який визначається керівником підрозділу, у якому він працює.

У разі необхідності проведення рецензування ПДЗП, здійсненого поліграфологом іншого підрозділу, таке рішення узгоджується між керівниками цих підрозділів.

5.3. На рецензування надаються матеріали дослідження у повному обсязі. За рішенням керівника підрозділу на рецензування можуть надаватися якісні копії матеріалів ПДЗП, які перед направленням рецензенту знеособлюються шляхом ретушування персональних даних осіб, а також інших відомостей, що не можуть бути розголошені відповідно до вимог законодавства.

5.4. Рецензування здійснюється у строк до 10 робочих днів з дня надходження до рецензента матеріалів дослідження.

Рецензія (додаток 4) має містити розгорнуту характеристику ПДЗП щодо дотримання умов та порядку його проведення, визначених у цій Інструкції, методичних умов дослідження, відповідності викладених у довідці висновків отриманим результатам, а також рекомендації рецензента.

5.5. Рецензування здійснюється виключно для внутрішніх потреб Національного бюро. Рецензії не оприлюднюються.

Право на ознайомлення із рецензією має поліграфолог, що здійснював ПДЗП, а також керівник підрозділу, у якому він працює, для вжиття заходів реагування.

5.6. Рецензії із додатками зберігаються окремо від матеріалів ПДЗП та підлягають знищенню у порядку, встановленому законодавством України.

Керівник Управління
внутрішнього контролю

Р.Осипчук